

NOTAT

Høringsnotat til L 184, forslag til lov om Seniorpensionsenheden

16. april 2020

J.nr. 20/02008

SYD

1. Indledning

Lovforslaget blev fremsat den 30. april 2020 og har været i høring i perioden 13. – 30. marts 2020. Lovforslaget blev lagt på Høringsportalen den 13. marts 2020.

Lovforslaget har været til høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikernes Centralorganisation, Ankestyrelsen, Arbejdsløshedskassen for Selvstændige (ASE), Arbejdsmarkedets Tillægspension, Arbejdsskadeforeningen AVS, BDO Kommunernes Revision, Bedre Psykiatri, Beskæftigelsesrådet, Beskæftigelsesrådets Ydelsesudvalg, Business Danmark, Danske Advokater, Dansk Arbejdsgiverforening, Danmarks Frie Fagforening Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Patienter, Danske Regioner, Dansk Retspolitisk Forening, Danske Revisorer, Danske Seniorer, Datatilsynet, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Det Faglige Hus, Erhvervsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finansrådet, Finanstilsynet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsschefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Forhandlingsfællesskabet, Forsikring & Pension, Frie Funktionærer, Frivilligrådet, Institut for Menneskerettigheder, Jobrådgivernes Brancheforening, KL, KMD, Kommunernes revision, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kooperationen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, LAP - Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere, Lederne, Lægeforeningen, Pension Danmark, Psykiatrifonden, Retssikkerhedsfonden, Rigsrevisionen, Rådet for psykisk sårbare på arbejdsmarkedet, Rådet for Socialt Udsatte, SAND - De hjemløses organisation, SIND, Sundhedskartellet, Udbetaling Danmark og Ældre Sagen.

Der er modtaget høringssvar fra:

Advokatrådet, Ankestyrelsen (AST), Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP), Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Patienter, Dansk Socialrådgiverforening (DS), Danske Seniorer, Datatilsynet, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsschefer i Danmark (FSD), Forsikring og Pension (F&P), Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening (KL), Krifa, Lederne, Lægeforeningen, Retspolitisk Forening, Rigsrevisionen, Ældre Sagen.

Herudover er der modtaget høringssvar fra:

Familieretshuset, HK Kommunal og Holstebro Kommune.

De modtagne høringssvar vedlægges.

Følgende har ikke bemærkninger til lovforslaget:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Familieretshuset, Institut for Menneskerettigheder, Lægeforeningen og  ldresagen. Lægeforeningen har stillet et konkret spørgsmål til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i forbindelse med høringssvaret, som er blevet besvaret.

Det bemærkes, at Foreningen af Statsforvaltningsdirekt rer og Foreningen af Statsforvaltningsjurister ved en fejl fremgår af høringslisten. Disse er ikke blevet hørt, da statsforvaltningen er blevet nedlagt og foreningerne er ophørt.

2. Overordnet om etablering af Seniorpensionsenheden

DA, Danske Seniorer, FH, Lederne og Krifa støtter, at der med lovforslaget etableres en ny selvejende institution med myndighedsansvar for tilkendelse af seniorpension. Det anføres bl.a., at det vil kunne sikre en ensartet praksis, uafhængigt af økonomiske hensyn.

KL anfører som i tidligere høringssvar af 19. november 2019 til L 67 om forslag til lov om ændring af lov om social pension og forskellige andre love (Indførelse af seniorpension), at beslutningen om at placere ansvaret uden for kommunerne hviler på et usagligt grundlag og vil medføre betydelige meromkostninger for samfundet og en forringet service for de nedslidte borgere, som ordningen er tænkt at skulle hjælpe. KL opfordrer Folketinget til at genoverveje, om det er hensigtsmæssigt at bruge et betydeligt millionbeløb, uden at det giver merværdi for borgerne.

KL mener, at der vil blive dobbeltarbejde og uklarhed, n r jobcentre i vidt omfang skal forberede sagerne og eventuelt varetage kontakt med borgeren, får afgørelsen træffes hos Seniorpensionsenheden. Erfaringer fra samspillet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark, fx fra kontanthjælpsloftet og den delvise flytning af særlig støtte, viser, at uklare myndighedssplit kan skabe store problemer, hvor der er risiko for, at borgeren kommer i klemme. Særligt det forhold, at Seniorpensionsenheden vil bestå af én central enhed langt fra borgerne og uden fast sagsbehandler for den enkelte borger, risikerer at medføre besvær og uklarhed for borgeren.

DS er enig i, at der skal være ensartet tilkendelsespraksis på tværs af landet, og at afgørelser generelt skal træffes uafhængigt af økonomiske hensyn, geografi og bopæl, og at det samme fx b r gøre sig gældende i forhold til bevilling af revalidering og førtidspension. DS mener dog ikke, at oprettelsen af nationale enheder er den rigtige måde at l se udfordringen på. DS mener, at Seniorpensionsenheden vil komme til at betyde mere bureaukrati, mindre gennemsigtighed for borgeren og være dyrere for samfundet at administrere.

Retspolitisk Forening har vanskeligt ved at se begrundelsen for, at der skal etableres en selvstændig enhed under ATP, som skal varetage behandlingen af seniorpensionssager. Retspolitisk Forening anfører, at man med begrundelsen for at oprette Seniorpensionsenheden om at sikre en ensartet sagsbehandling landet over, som

ikke er afhængig af økonomi, kan udlægge hele den sociale og beskæftigelsesrettede sagsbehandling til selvejende institutioner. Udfordringen er efter Retspolitisk Forenings opfattelse, at lovgivningen på hele social- og beskæftigelsesområdet er ekstremt kompliceret og uklar. Dette gør sig ifølge Retspolitisk Forening ikke gældende for reglerne om tilkendelse af seniorpension, som er relativt klare og præcise. Man skal identificere og afklare de uklarheder, som måtte vise sig, mens kommunerne varetager sagsbehandlingen, således at sagsbehandlingen kan forblive i kommunerne.

Danske Patienter mener, at det er uklart, hvorfor en nyetableret myndighed vil kunne levere en højere kvalitet i vurderingen af ansøgninger om seniorpension end kommunerne, der står for behandlingen af øvrige sager om social pension.

HK Kommunal finder det stærkt kritisabelt, at der etableres en ny enhed under ATP, der skal administrere seniorpension til trods for, at ATP har tilkendegivet, at de ikke ønsker opgaven, mens kommunerne har tilkendegivet, at de gerne varetager opgaven fremadrettet. Det er HK Kommunals vurdering, at kommunerne har kompetencerne og har vist sig fuldt ud i stand til at administrere ordningen i den tid, den har eksisteret siden 1. januar 2020.

F&P gør opmærksom på, at den administrative forankring hos ATP ikke nødvendigvis er garanti for kort sagsbehandlingstid. F&P anfører, at der i en længere periode har været problemer med alt for lange sagsbehandlingstider i AES, som ligeledes er placeret hos ATP, og at der bør være fokus på at undgå en lignende situation ved sagsbehandlingen af tilkendelse af seniorpension i den nye Seniorpensionsenhed.

FH anfører, at ATP allerede har gode erfaringer med administration af en række andre lovbundne ordninger.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Forligskredsen bag "Aftale om ret til seniorpension for nedslidte" er enige om, at tilkendelsen af seniorpension skal placeres i en ny selvstændig myndighed. Forligskredsen er enige om, at der skal være en ensartet tilkendelse af seniorpension på tværs af landet, og at afgørelser om seniorpension skal træffes uafhængig af økonomiske hensyn. Tilkendelse af seniorpension må ikke afhænge af geografi og bopæl.

Forligskredsen er også enige om, at den nye offentlige myndighed forankres i regi af ATP. ATP leverer administrativ og teknisk bistand på omkostningsdækket basis til myndigheden og får ansvaret for den daglige drift og ledelse.

Det bemærkes, at kommunerne vil blive inddraget i 2. del af lovprocessen med henblik på at sikre en klar opgavefordeling og et godt samarbejde mellem kommunerne og Seniorpensionsenheden.

3. Seniorpensionsenhedens ledelse og nedsættelse af et praksiskoordineringsudvalg

FH er enig i, at Seniorpensionsenheden ledes af ATP's ledelse, men mener samtidig, at det er nødvendigt med en juridisk adskillelse mellem ATP og Seniorpensionsenheden, som bedst opnås, såfremt Seniorpensionsenheden ledes af en selvstændig bestyrelse, hvor medlemmerne er de til enhver tid værende medlemmer af bestyrelsen for ATP.

FH bakker op om, at der nedsættes et praksiskoordineringsudvalg med relevante faglige kompetencer, der skal bidrage til ensartethed i sagsbehandlingen. FH anfører, at praksiskoordineringsudvalget skal være uafhængigt og skal kunne give indstilling til bestyrelsen, men det er bestyrelsen, der skal fastsætte mål og rammer for opgaverne, mens selve sagsbehandlingen varetages af ATP's administration. FH foreslår, at praksiskoordineringsudvalget består af et ulige antal, dvs. 4 medlemmer og en formand, som alle udpeges af Seniorpensionsenhedens bestyrelse. Udpegningen af formanden skal ske efter indstilling fra praksiskoordineringsudvalget samt FH og DA, mens udpegningen af de 4 medlemmer skal ske efter indstilling fra KL (2), Danske Regioner (1) og Dansk Advokatsamfund (1).

KL har noteret sig, at der fra KL skal indstilles to medlemmer til praksiskoordineringsudvalget.

DA ønsker, at der gives størst mulig kompetence til praksiskoordineringsudvalget for at sikre en klar uafhængighed i forhold til Seniorpensionsenhedens bestyrelse. DA ønsker ikke, at arbejdsmarkedets parter (FH og DA) får plads i udvalget.

DS mener, at det er positivt, at der nedsættes et praksiskoordineringsudvalg, men det er vigtigt at sikre, at der er socialfaglig kompetence blandt medlemmerne af udvalget. DS foreslår, at dette fremgår specifikt af bemærkningerne til lovforslaget, mens Danske Seniorer anfører, at det ikke kan skade med et folkeligt element i form af borgerdeltagelse i praksiskoordineringsudvalget, eftersom der kun er tale om et rådgivende udvalg.

DS mener, at serviceniveau, kvalitet og svarfrister skal være offentligt tilgængelige. DS mener derfor, at administrationsaftalen, som skal indgås mellem bestyrelsen og ATP, skal være offentligt tilgængelig ligesom Seniorpensionsenhedens årsrapport.

ATP anfører, at opgaven med tilkendelse af seniorpension er en ny opgave for ATP, der væsentligt afviger fra de mere objektive opgavetyper, som ATP i dag administrerer. Det er derfor vigtigt, at den nye myndigheds rammer og arbejdsvilkår indrettes, så ATP har mulighed for mest effektivt at kunne tilrettelægge administration. Det sikres efter ATP's vurdering ikke mindst ved at skabe klare rammer for myndighedens ledelsesstruktur – både internt og i forhold til ATP – samtidig med, at de rette sundheds- og socialfaglige og juridiske kompetencer i forhold til sagsbehandlingen og borgernes retssikkerhed skal være til stede.

ATP vurderer, at den foreslåede organisering og ledelsesstruktur med indsættelse af ATP's bestyrelse som ledelse af Seniorpensionsenheden skaber uklarhed mellem ATP og Seniorpensionsenheden både i forhold til ATP's bestyrelses rolle og ansvar, i forhold til løsning af Seniorpensionsenhedens opgaver og i forhold til ATP's eksisterende model for administration af offentlige opgaver. ATP foreslår en selvstændig bestyrelse for Seniorpensionsenheden, hvor bestyrelsesmedlemmerne er identiske med ATP's bestyrelse. Desuden foreslår ATP, at praksiskoordineringsudvalget skal varetage en række opgaver, som defineres i loven, hvorved bestyrelsen ikke har kompetence på disse områder. Det gælder, udover ansvar for fastlæggelse af praksis, en række opgaver vedrørende sagsbehandlingen så som samarbejdet med kommunerne, fastsættelse af serviceniveau, kvalitet og svarfrister for den administrative og tekniske bistand, der leveres af ATP.

Herudover foreslår ATP, at formanden for praksiskoordineringsudvalget udpeges af Seniorpensionsenheden efter fælles indstilling fra DA, FH, KL, Danske Regioner og Advokatsamfundet. Det foreslås, at ATP ikke har en repræsentant i udvalget for at sikre udvalgets uafhængighed fra ATP. ATP foreslår ligesom FH at antallet af medlemmer reduceres til i alt 5.

ATP har på baggrund heraf givet konkrete forslag til ændring af lovforslagets § 7 om Seniorpensionsenhedens bestyrelse og til § 8 om nedsættelse af et praksiskoordineringsudvalget.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

På baggrund af høringssvarene fra ATP og fra FH og DA, som sidder i bestyrelsen for ATP, har der efter høringsperiodens udløb været en politisk proces, hvorefter det med inddragelse af forligskredsen er blevet besluttet at justere lovforslagets bestemmelser om Seniorpensionsenhedens ledelse og det foreslåede praksiskoordineringsudvalg på følgende måde:

Lovforslaget justeres således, at Seniorpensionsenheden ikke ledes af ATP's bestyrelse, men af en bestyrelse, hvor medlemmerne er de til enhver tid værende medlemmer af bestyrelsen for Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. § 23, stk. 1 og 2, i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. Bestyrelsen for Seniorpensionsenheden vil således være en selvstændig bestyrelse, som er juridisk og økonomisk adskilt fra ATP's bestyrelse. Justeringerne ændrer ikke ved, at det i sidste ende er bestyrelsen, der er overordnet ansvarlig for de afgørelser, der træffes om seniorpension og for overholdelsen af servicemål.

Lovforslaget justeres således, at praksiskoordineringsudvalget bliver reduceret fra 6 til i alt 5 personer. Udvalget vil herefter bestå af en formand og 4 medlemmer, som udpeges af bestyrelsen for Seniorpensionsenheden. Formanden for praksiskoordineringsudvalget udpeges af bestyrelsen for Seniorpensionsenheden efter fælles indstilling fra KL, Danske Regioner, Advokatsamfundet, DA og FH.

De øvrige medlemmer af praksiskoordineringsudvalget udpeges af bestyrelsen for Seniorpensionsenheden efter indstilling fra KL, Advokatsamfundet og Danske Regioner. 2 medlemmer indstilles af KL, 1 medlem indstilles af Danske Regioner og 1

medlem indstilles af Advokatsamfundet. Det statsligt udpegede femte medlem, som beskæftigelsesministeren skulle indstille i henhold til det oprindelige udkast til lovforslaget, bortfalder dermed.

Desuden foreslås det som noget nyt, at praksiskoordineringsudvalget skal afgive indstilling til bestyrelsen til brug for bestyrelsens fastsættelse af servicemål, kvalitet, og svarfrister m.v.. Det vil fortsat være bestyrelsen for Seniorpensionsenheden, der har det fulde ansvar for den sagsbehandling og administration, der foretages af ATP.

Det bemærkes, at det forudsættes, at svarfristerne for sagsbehandlingen i Seniorpensionsenheden offentliggøres efter reglerne i retssikkerhedsloven, og at service-niveau og kvalitet i Seniorpensionsenhedens sagsbehandling vil fremgå af bl.a. årsrapporten fra Seniorpensionsenhedens bestyrelse og den årlige redegørelse fra Ankestyrelsen, som vil være offentligt tilgængelige.

Herudover bemærkes det, at fx KL vil have mulighed for at lægge vægt på socialfaglige kompetencer i forbindelse med deres indstilling til praksiskoordineringsudvalget.

4. Vejledning og retssikkerhed

DH kvitterer for, at mennesker med særlige behov er tænkt ind i udkastet til lovforslaget, når det kommer til vejledning, og bemærker, at den kommunale vejledningspligt er central i den sammenhæng.

Danske Patienter er bekymret for, om borgeren i målgruppen for seniorpension kan gennemskue, hvornår der skal rettes henvendelse til hhv. kommunen og Seniorpensionsenheden.

Danske Seniorer mener, at der formentlig vil være forskelle i den vejledning, kommunerne giver til potentielle ansøgere.

HK Kommunal anfører, at løsningen er problematisk i de tilfælde, hvor borgeren henvender sig til den nye enhed, men vurderes at have brug for en mere helhedsorienteret indsats. Sagsbehandlingen skal starte forfra i kommunen, og det øger risikoen for, at borgeren ikke får den helhedsorienterede vejledning, de har ret til efter retssikkerhedsloven.

DS anfører, at det er vigtigt, at der sikres et godt samarbejde mellem Seniorpensionsenheden og kommunerne om råd og vejledning, så borgerne ikke falder mellem to stole, hvilket kan være en risiko, når borgerne skal forholde sig til flere enheder. DS mener ikke, at det står helt klart, hvad kommunen skal tilbyde, for at borgeren kan medvirke ved behandlingen af sin sag hos Seniorpensionsenheden, fx om der skal stilles en mentor eller anden støtte til rådighed.

KL finder det bekymrende, at borgerne ikke på samme vis, som det er tilfældet ved almindelige førtidspensionssager og i den gældende seniorpensionslovgivning, har mulighed for en direkte kontakt med den myndighed, der træffer afgørelse i sagen. KL mener, at der er risiko for misforståelser i de tilfælde, hvor kommunerne skal varetage kontakt til Seniorpensionsenheden på borgerens vegne. Herudover mener KL, at det er uklart, hvem der har ansvaret i forhold til at informere borgere, som ikke allerede er i kontakt med jobcenteret, og foreslår, at det tydeliggøres, at det er Seniorpensionsenheden, der har ansvaret for den generelle vejledningspligt.

Retspolitisk Forening finder det uhensigtsmæssigt, at kommunerne fortsat skal vejlede om en ordning, de ikke opsamler erfaringer med, og hvis arbejdsgange de ikke har adgang til. Retspolitisk Forening anfører, at erfaringerne med samarbejdet mellem kommunerne og Udbetaling Danmark viser, at kommunerne ingen muligheder har for at vejlede om, hvilke overvejelser Udbetaling Danmark gør sig i sagsbehandlingen, eller hvilken sagsbehandlingstid der er.

Retspolitisk Forening og DS bemærker desuden begge, at der ikke kan klages over manglende vejledning, hvilket kan have konsekvenser for borgerne. Det bemærkes, at Ankestyrelsens sagsbehandlingstider er lange i de tilfælde, hvor de i en klagesag eventuelt skal foretage en vurdering af, om manglende vejledning skal have den konsekvens, at borgeren stilles, som om vejledning var givet.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

De foreslåede regler om vejledning mv., der fordeler vejledningsforpligtelsen mellem kommunerne og Seniorpensionsenheden, skal sikre, at borgeren fortsat kan få den tilstrækkelige vejledning, når opgaven med tilkendelse af seniorpension vil blive varetaget af Seniorpensionsenheden.

Det forudsættes, at der etableres et tæt samarbejde mellem Seniorpensionsenheden og kommunerne i forbindelse med oplysning af sager om seniorpension, hvorved kommunerne vil bevare tilknytningen til ordningen og de borgere, som er i målgruppen for ydelsen. Tilsvarende samarbejde forventes etableret om vejledningsforpligtelsen.

Af lovforslagets bemærkninger fremgår det, at Seniorpensionsenheden som ansvarlig myndighed har vejledningspligt inden for myndighedens sagsområde efter de almindelige principper i forvaltningslovens § 7. Beskæftigelsesministeriet finder derfor ikke grund til at lovgive yderligere om dette.

Reglerne tager derudover udgangspunkt i, at kommunerne fortsat vil have pligt til at give helhedsorienteret vejledning til borgerne om mulighederne for at få hjælp efter den sociale og beskæftigelsesmæssige lovgivning, herunder generelt om muligheden for at søge om seniorpension. Det fremgår af reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven). Lovforslaget forpligter derudover kommunen til at yde borgeren mere håndholdt hjælp både i forhold til digital selvbetjening og kontakt i øvrigt til Seniorpensionsenheden, hvis borgeren har et særligt behov.

Ud over vejledning om seniorpension på borger.dk kan borgeren rette telefonisk henvendelse til Seniorpensionsenheden, som skal henvise borgeren til hjælp i kommunen, hvis der fx er behov for helhedsorienteret vejledning efter retssikkerhedsloven eller hjælp af mere håndholdt karakter.

Der er med de foreslåede regler om vejledning taget udgangspunkt i den samme type arbejdsdeling om hjælp til borgerne, som eksisterer i dag mellem kommunerne og Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark, som administrerer en lang række forskellige ydelser, er også en central myndighed, der administreres med bistand fra ATP. Det er Beskæftigelsesministeriets vurdering, at samspillet om vejledning af borgerne fungerer tilfredsstillende.

I forhold til seniorpension er det en ydelse, som på nuværende tidspunkt administreres i kommunerne, og hvor kommunerne fortsat vil være en tæt samarbejdspartner i forbindelse med sagsoplysningen, når ansvaret for opgaven overgår til Seniorpensionsenheden fra 2021. Den nærmere arbejdsdeling mellem Seniorpensionsenheden og kommunerne vil fremgå af det lovforslag, som fremsættes til efteråret.

5. Obligatorisk digital selvbetjening

Danske Seniorer er helt indforstået med, at borgerne som hovedregel skal anvende digital kommunikation, og mener, at der i lovforslaget er taget højde for, at den digitale kommunikation ikke går ud over borgerens muligheder for at få den ydelse, borgeren har ret til.

DH mener ligeledes, at der i lovforslaget er taget højde for, at nogle mennesker med handicap kan have behov for at blive undtaget fra digital kommunikation. DH opfordrer til, at man i praksis og evt. ved efterårets lovforslag om samarbejdet mellem kommunen og Seniorpensionsenheden sikrer smidig sagsbehandling om undtagelse fra digital ansøgning mv. Desuden anfører DH, at man skal sikre, at de digitale løsninger bliver gjort tilgængelige for alle digitale borgere og henviser til lov om tilgængelighed af offentlige organers websteder og mobilapplikationer.

FH mener, at de fleste borgere er i stand til at håndtere digital selvbetjening, men finder det helt afgørende, at borgere, der ikke kan anvende digitale værktøjer, får den fornødne hjælp til at indgive ansøgningen, og at det er vigtigt, at der hurtigst muligt aftales retningslinjer herfor.

FH bakker op om, at kommunens afgørelser om afslag på at undtage borgere fra digital selvbetjening kan påklages til Ankestyrelsen, og at en ansøgning skal behandles, selv om den ikke er indgivet digitalt, hvis borgeren klager.

KL anfører, at borgerens kontakt til Seniorpensionsenheden i høj grad bliver begrænset til digital selvbetjening, og at det er vanskeligt digitalt at videregive alle nuancer i en sag. Videre anfører KL, at, selv om der er mulighed for at blive undtaget fra digital selvbetjening, vil det på trods af it-kompetencer være en udfordring af skulle sende en digital ansøgning med tilhørende oplysninger. KL forudser en væsentlig arbejdsbyrde for kommunerne og mener, at det er centralt, at der bliver

udfærdiget retningslinjer for, hvordan kommunen skal give besked om en evt. digital undtagelse til Seniorpensionsenheden.

DS mener, at det er uklart, hvilken målgruppe kommunen af egen drift skal give besked om er undtaget, da borgeren som udgangspunkt kontakter Seniorpensionsenheden i forhold til ansøgning om seniorpension. Desuden mener DS, at det bør overvejes, om der helt overordnet skal udarbejdes et system, hvor det kan slås op, om den enkelte borger er fritaget fra obligatorisk digital selvbetjening.

ATP bemærker, at det ikke vil være hensigtsmæssigt, hvis kommunen giver besked om en afgørelse om undtagelse fra digital selvbetjening til Udbetaling Danmark, som beregner og udbetaler seniorpension, da kommunen ikke ved, om en sag resulterer i et afslag eller en tilkendelse af seniorpension. Det betyder, at der i en række sager om seniorpension ikke vil være en sag i Udbetaling Danmark. ATP foreslår, at kommunen giver besked til Seniorpensionsenheden, som forpligtes til at videregive oplysningen til Udbetaling Danmark i de sager, hvor der tilkendes seniorpension.

ATP gør desuden opmærksom på en overgangsproblematik i sager, som er afgjort i kommunerne i 2020, og mener det bør overvejes at indsætte en bemyndigelsesbestemmelse vedrørende udstedelse af dokumenter uden underskrift mv. svarende til § 13, stk. 9, i lov om Udbetaling Danmark.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

De foreslåede regler om digital selvbetjening skal ses i sammenhæng med, at seniorpension placeres i Seniorpensionsenheden under ATP. Det er hensigtsmæssigt for tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen af seniorpensionssagerne, at ansøgninger om seniorpension såvidt muligt indgives digitalt. Samtidig skal det være muligt at indsende oplysninger af individuel karakter af relevans for sagen. Beskæftigelsesministeriet er i samarbejde med ATP og KL i gang med at finde løsninger på, hvordan ansøgningsprocessen kan tilrettelægges så smidigt og hensigtsmæssigt som muligt for alle parter, ikke mindst borgerne.

Med etableringen af Seniorpensionsenheden vil borgeren fortsat have mulighed for at få vejledning. Det kan ske telefonisk, hvor Seniorpensionsenheden vil være forpligtet til at henvise borgeren til hjælp i kommunen, hvis Seniorpensionsenheden ikke kan vejlede borgeren tilstrækkeligt om brugen af digitale selvbetjeningsløsninger mv.

De foreslåede regler om digital selvbetjening tager udgangspunkt i principperne fra den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi og den deraf følgende lovgivning om obligatorisk digital selvbetjening, hvorefter det skal afgøres fra område til område, om borgeren skal undtages fra obligatorisk digital selvbetjening.

I forbindelse med indførelsen af digital selvbetjening på Udbetaling Danmarks sagsområder, blev det sikret, at borgeren kan få den fornødne hjælp i kommunerne til digital selvbetjening, og at det på baggrund heraf var kommunerne, som skulle

træffe afgørelse om eventuel undtagelse herfra. Regler i forslaget til lov om Seniorpensionsenheden følger reglerne i lov om Udbetaling Danmark, da det vurderes mest hensigtsmæssigt i forhold til seniorpensionsområdet. Kommunen skal som følge heraf af egen drift give Seniorpensionsenheden besked om, at en borger er blevet undtaget fra digital selvbetjening. Det forudsættes, at der etableres et tæt samarbejde mellem kommunerne og Seniorpensionsenheden om arbejdsgangene, som svarer til de arbejdsgange, som kommunerne har med Udbetaling Danmark vedrørende digital selvbetjening.

Det er blevet præciseret i lovforslaget, at Seniorpensionsenheden skal give Udbetaling Danmark besked, hvis en borger, som har fået tilkendt seniorpension, er blevet undtaget fra digital selvbetjening, så borgeren ikke skal undtages på ny i forbindelse med eventuelle meddelelser til Udbetaling Danmark vedrørende beregningen eller udbetalingen af seniorpension.

Herudover bemærkes det, at reglerne i lov om tilgængelighed af offentlige organers websteder og mobilapplikationer gælder for offentlige organer. Det vurderes derfor ikke at være nødvendigt at lovgive yderligere om dette.

Desuden bemærkes det, at der i forvaltningslovens § 32 b er fastsat regler om identifikation m.v. Det vurderes derfor heller ikke at være nødvendigt at fastsætte regler om udstedelse af dokumenter uden underskrift mv. svarende til § 13, stk. 9, i lov om Udbetaling Danmark.

6. Klage og Ankestyrelsens redegørelser

Danske Patienter anfører, at der med lovforslaget ikke ser ud til at være lagt op til, at der kan klages over afgørelser fra Seniorpensionsenheden om tilkendelse af seniorpension, og at borgerne dermed vil blive dårligere stillet retssikkerhedsmæssigt med dette lovforslag end med den gældende lovgivning. Det foreslåede tilsyn med Seniorpensionsenheden og nedsættelse af praksiskoordineringsudvalget kan ikke erstatte en klageadgang.

DS anfører ligeledes, at det ikke fremgår af lovforslaget, om sager, som Seniorpensionsenheden har afgjort som første instans, kan ankes til Ankestyrelsen. Desuden mener DS, at det er vigtigt, at der i Ankestyrelsens redegørelse vedrørende seniorpension også indgår oplysninger om den kommunale del af sagsarbejdet.

FH mener i lyset af de hidtige erfaringer med administrationen af den daværende seniorførtidspension, at Ankestyrelsen bør udarbejde en redegørelse én gang årligt, FH finder det ikke tilstrækkeligt, hvis beskæftigelsesministeren besluter, at redegørelsen udarbejdes hvert andet eller hvert tredje år.

Danske Seniorer henstiller, at der de første år udarbejdes årlige redegørelser fra Ankestyrelsen, således at politikere og offentligheden får mulighed for at følge udviklingen i indkøringsfasen.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Seniorpensionsenhedens afgørelser om tilkendelse af seniorpension vil kunne påklages til Ankestyrelsen. Klageadgangen i sager om seniorpension fremgår i de gældende regler af lov om social pension. Reglerne om klageadgang vil blive videreført i lov om social pension, når der til efteråret fremsættes lovforslag om overførsel af myndighedskompetencen til Seniorpensionsenheden i sager om seniorpension.

Den årlige redegørelse, som Ankestyrelsen skal udarbejde, vil kunne indeholde oplysninger om alle dele af behandlingen af seniorpensionssagerne, herunder den sagsbehandling, der er foretaget i kommunen. Det er i bemærkningerne til lovforslaget blevet præciseret, at der i de generelle undersøgelser og gennemgang af praksis m.v., som beskæftigelsesministeren kan anmode Ankestyrelsen om at foretage, også kan indgå materiale om samarbejdet med kommunerne.

Det er hensigten, at Ankestyrelsen de første år skal udarbejde årlige redegørelser. Det kan herefter overvejes, om redegørelserne skal udarbejdes hvert andet eller tredje år.

7. Økonomiske bemærkninger

KL mener, at forslaget vil medføre betydelige meromkostninger og tager generelt forbehold for de økonomiske konsekvenser af lovforslaget, som skal DUT-forhandles.

KL gør opmærksom på, at de mindre udgifter til kommunal sagsbehandling, som fremgår af lovforslaget, vurderes kun at være i meget begrænset omfang.

Både KL og HK Kommunal bemærker, at der i vid udstrækning vil blive tale om dobbelt sagsbehandling, når opgaven splittes mellem Seniorpensionsenheden og kommunerne. Desuden bemærker både KL og HK Kommunal, at det er et generelt princip, at kommunerne kun finansierer ydelser (helt eller delvist), som kommuner har ansvaret for at bevilge. Da kommunerne ikke længere vil skulle tilkende seniorpension, bør den fulde finansiering af udgifterne til seniorpension efter KL's og HK Kommunals opfattelse påhvile staten.

Holstebro Kommune mener, at det er en problematisk, at kommunerne skal dække administrationsudgifterne til driften af Seniorpensionsenheden, eftersom kommunerne ikke har indflydelse på omkostningerne og dermed heller ikke på størrelsen af administrationsbidraget. En sådan manglende sammenhæng mellem ansvar for finansiering og omkostninger giver styringsmæssige udfordringer for kommunerne og skaber intet incitament til effektiv drift eller omkostningsreduktion for Seniorpensionsenheden. Holstebro Kommune anfører, at det af lovforslaget fremgår, at det i runde tal vil koste Holstebro ca. 670.000 kr., hvilket er lagt mere, end kommunen pt. forventer at anvende på opgaven, idet det kun er selve afgørelsen, som flyttes til Seniorpensionsenheden, og ikke den foreberedende sagsbehandling.

Holstebro Kommune foreslår, at seniorpensionsydelsen og den samlede administration af denne skal finansieres helt af staten.

FSD mener, at der skal være opmærksomhed på, hvordan den fremtidige opgaveløsning med seniorpension vil betyde administrative udgifter, som skal afholdes inden for kommunernes servicerammeniveau.

FH noterer med tilfredshed, at administrationen af Seniorpensionsenheden skal ske på omkostningsdækket basis, dvs. at ATP hverken må tjene eller tabe penge på at administrere Seniorpensionsenheden.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Forligskredsen er enige om, at tilkendelsen af seniorpension skal placeres i en central myndighed. Det er et centralt punkt i forligskredsens aftale, at der bør være en ensartet administration på tværs af landet, og at retten til seniorpension ikke skal afhænge af geografi og bopæl. Forligskredsen er i den sammenhæng opmærksom på, at det fører til offentlige merudgifter.

Forligskredsen er enige om at finansiere aftalens samlede økonomiske konsekvenser som følge af den centrale myndighedsmodel. Såfremt den endelige afklaring af økonomien, herunder DUT-forhandlinger med KL, giver anledning til justering af de skønnede merudgifter, vil forligskredsen tilvejebringe finansiering hertil.

ATP's administration af seniorepensionsordningen sker på omkostningsdækket basis. Reglerne om administrationsbidrag for seniorpensionsenheden følger samme principper, som er gældende for kommunernes administrationsbidrag til Udbetaling Danmark for de opgaver, der er overført til Udbetaling Danmark fra kommunerne jf. lov om Udbetaling Danmark.

Herudover bemærkes det, at kommunerne – udover at bidrage til en effektiv administration i forbindelse med oplysningen af sagerne – er repræsenteret i praksiskoordineringsudvalget gennem KL, som indstiller 2 medlemmer. Praksiskoordineringsudvalget skal bidrage til at sikre ensartet praksis og skal herudover med de seneste ændringer i lovforslaget afgive indstilling til bestyrelsen til brug for bestyrelsens fastsættelse af servicemål, kvalitet og svarfrister m.v. for Seniorpensionsenhedens administration.

Kommunernes udgifter til administration af seniorpension forventes at falde over tid, da antallet af ansøgninger forventes at være størst de to første år efter ordningens ikrafttræden, samt at kommunerne forventes at have mindreudgifter på en række områder som følge af indførelse af seniorpension.

Lovforslagets økonomi skal forhandles med de kommunale parter.

8. Andre tekniske forslag

Rigsrevisionen konstaterer bl.a., at Seniorpensionsenheden normalt vil være omfattet af § 2 i Rigsrevisorloven, som indebærer, at enheden er omfattet af Rigsrevisionens revision. Det er Rigsrevisionens principielle holdning, at der derfor ikke skal fastsættes yderligere revisionsbestemmelser, så rigsrevisorloven får sin tilsigtede virkning. Hvis Beskæftigelsesministeriet fastholder, at årsregnskabet i stedet skal revideres af en godkendt revisor, finder rigsrevisorlovens § 4 anvendelse.

Datatilsynet bemærker, at det forekommer uklart, hvorledes fordelingen af ansvar og roller i databeskyttelsesretlig henseende er i relation til varetagelsen af Seniorpensionsenhedens opgaver i beskrivelsen af ledelse og administration af Seniorpensionsenheden. Datatilsynet opfordrer til, at det nærmere gennemgås, hvorledes fordelingen af dataansvaret er mellem Seniorpensionsenheden og ATP.

Desuden står det efter Datatilsynets opfattelse ikke klart, hvorvidt den årlige beretning mv. fra Seniorpensionsenheden og den årlige redegørelse fra Ankestyrelsen til beskæftigelsesministeren vil indeholde personoplysninger.

KL forventer, at der i lovforslaget, som fremsættes i efteråret 2020, generelt tages stilling til udveksling og samkøring af oplysninger mellem kommunerne og Seniorpensionsenheden.

DA anfører, at det er væsentligt, at der løbende kan følges med i tilkendelser af seniorpension. DA finder det derfor hensigtsmæssigt, at der parallelt med anden arbejdsmarkedslovgivning etableres hjemmel til indberetninger til det fælles datagrundlag, og at der etableres løbende offentliggørelser på Jobindsats.dk.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Med lovforslaget indføres en ordning, som svarer til lovgivningen for andre ATP-administrerede ordninger, f.eks. regskab og revision. Det betyder, at årsregnskabet skal revideres af en godkendt revisor, og rigsrevisorlovens § 4 finder således anvendelse.

Det er i lovforslaget blevet præciseret, at bestyrelsen for Seniorpensionsenheden vil være dataansvarlig i forbindelse med den sagsbehandling, som varetages af Seniorpensionsenheden, herunder også ved behandling af personoplysninger i forbindelse med praksiskoordineringsudvalgets arbejde. ATP vil som teknisk og administrativ leverandør være databehandler. Der skal som følge heraf indgås en databehandlertale mellem Seniorpensionsenheden og ATP. Tilsvarende gælder for lignende ATP-administrerede ordninger.

Der indgår ikke personhenførbare oplysninger i Seniorpensionsenhedens årlige beretninger og Ankestyrelsens redegørelse mv.

Der vil i lovforslaget, som overfører myndighedsansvaret fra kommunerne til Seniorpensionsenheden, som fremsættes i efteråret 2020, blive taget stilling til udveksling og samkøring af oplysninger og evt. andre databeskyttelsesretlige spørgsmål i

relation til Seniorpensionsenhedens samarbejde med kommunerne og andre myndigheder.

Ligeledes vil der i lovforslaget, som fremsættes til efteråret, blive fastlagt regler om, at Seniorpensionsenheden også skal foretage indberetninger om tilkendelser til det fælles datagrundlag og løbende offentliggørelser på Jobindsats.dk.